SAKO LTD. P.O.BOX 149 FIN-11101 RIIHIMÄKI

TEL. +358 10 8305 200

LAUSUNTO

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

Asia: **Lausunto aiheesta E 32/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: Kemikaalit; REACH-asetuksen (EY N:o 1907/2006) mukainen rajoitus koskien lyijyn käyttöä ammuksissa ja kalastusvälineissä**

Viite: Suomen Metsästäjäliiton lausunto

Sako Oy kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle aiheesta E 32/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: Kemikaalit; REACH-asetuksen (EY N:o 1907/2006) mukainen rajoitus koskien lyijyn käyttöä ammuksissa ja kalastusvälineissä.

Viittaamme Suomen Metsästäjäliiton lausuntoon jota myös Sako Oy tukee.

Suomessa on onnistuttu vaikuttamaan rajoitusehdotuksen yksityiskohtiin hyvin ja Suomessa on tehty tärkeää työtä ko. asiassa. Keskeisin asia on ollut saada komission esitykseen poikkeus joka mahdollistaa lyijyluotien käytön jatkumisen ampumaradoilla ilman kalliita riskinhallintatoimenpiteitä.

Valmistajana haluamme korostaa että mikäli lyijyluotien kaupallinen käyttö loppuu se tulee vaikuttamaan myös Suomen huoltovarmuuteen.

Vaikka REACH-asetus sallii viranomaistuotteiden tekemisen lyijystä tietyin ehdoin, on siviilituotteisiin tehtävillä rajoituksilla vaikutusta huoltovarmuuteen:

Tuotantoketjujen yhtenäisyys ja kriittinen massa

- Sakon kaltaiset keskikokoiset patruunatehtaat tuottavat sekä siviili- että viranomaistuotteita samalla tuotantolinjalla. Lyijykiellon myötä osaa tuotantoketjua joudutaan muuttamaan, jolloin myös sotilas- ja viranomaiskäyttöön tarkoitetut ammukset joutuvat siirtymään vaihtoehtoisiin materiaaleihin.
- Koska tuotantomäärät sotilastuotteissa ovat suhteellisen pieniä, ei niiden valmistus ole välttämättä taloudellisesti kannattavaa ilman siviilimarkkinoiden muodostamaa volyymietua.

Osaamisen ja teknologian ylläpitäminen

- Sotilas- ja viranomaispatruunoiden valmistuksen teknologinen osaaminen sekä tuotantolaitosten ja henkilökunnan ammattitaito ylläpidetään pitkälti siviilimarkkinoiden volyymilla. Lyijyn korvaamisesta aiheutuvat muutokset vaarantavat tämän osaamisen jatkuvuuden, koska siviilimarkkinat pienentyisivät merkittävästi kustannusten noustessa.
- Teknisen osaamisen heikkeneminen heijastuu suoraan myös sotilastuotteiden laatuun ja toimitusvarmuuteen.

SAKO

SAKO LTD. P.O.BOX 149 FIN-11101 RIIHIMÄKI

TEL. +358 10 8305 200

Kustannusvaikutukset ja niiden heijastuminen sotilastuotteisiin

- Siviilipatruunoiden siirtyminen lyijyttömiin ratkaisuihin aiheuttaa kustannuksia tuotantolaitosten uudelleenjärjestelyistä, materiaalikustannusten noususta ja tuotannon optimoinnista.
- Nämä kustannukset kohdistuvat välillisesti myös sotilastuotteisiin, jolloin viranomaisten hankkimien ammusten hinta nousee. Tämä puolestaan heikentää Suomen puolustuksen huoltovarmuutta, kun puolustusvoimien kustannukset kasvavat ja varastojen ylläpito vaikeutuu.

Materiaalien saatavuuden riski kriisioloissa

- Lyijyn korvaaminen materiaaleilla kuten kupari, teräs, tai volframi lisää riippuvuutta EU:n ulkopuolisista raaka-aineista. Näiden materiaalien toimitusketjut ovat merkittävästi haavoittuvampia geopoliittisille kriiseille tai taloudellisille häiriöille kuin lyijyn.
- Sotilastuotannossa tällainen toimitusvarmuuden heikkeneminen on huoltovarmuuden näkökulmasta huomioitavaa.

Logistiikka ja varastointi

- Lyijykielto johtaa siihen, että aiemmat varastot ja varmuusvarastot saattavat vanhentua, jolloin ne pitää uusia täysin uusilla materiaaleilla valmistetuilla tuotteilla.
- Kriisiaikana erityisesti Sakon kaltaisten toimijoiden kyky nopeasti täydentää sotilasvarastoja saattaa heikentyä merkittävästi, jos varastoitavat komponentit eivät enää vastaa uusien siviilimarkkinoiden vaatimuksia.

Kansallinen itsenäisyys ja omavaraisuus

- Suomen kaltainen maa, jolla kokoonsa ja ihmismääräänsä nähden on tietyt resurssit ja raaka-ainevarannot, on erityisen herkkä EU-tasoisten rajoitusten aiheuttamille muutoksille. Lyijyn korvaaminen uusilla, usein ulkomailta tuotavilla raaka-aineilla heikentää kansallista huoltovarmuutta ja omavaraisuutta.
- Näinollen siviilituotteisiin kohdistuvilla REACH-rajoituksilla on merkittävä vaikutus myös huoltovarmuuteen, erityisesti Sakon kaltaisten keskisuurten valmistajien kohdalla.

Kunnioittaen,

Riihimäellä, 19.5.2025

Sako Oy

Juha Alhonoja
Toimitusjohtaja

Miikka Tamminen
Tuotekehitysjohtaja